

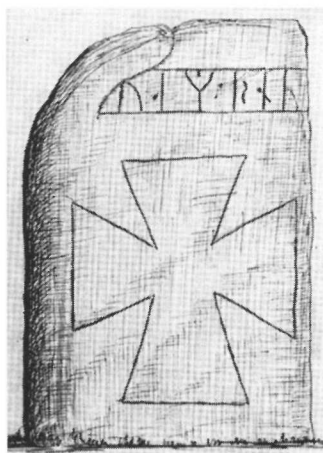

Fig. 267. Vg 167. S. Vings sn, kyrkogården. Efter teckning av Djurklou.

Rödaktig granit. Höjd 1,50 m., bredd 0,55 m. Ovanför det övre, ristade korset står en rad tecken. Början har gått förlorad genom en skada i stenen upptill åt vänster. Tecknen, som äro tämligen skarpt huggna, tyckas vara en kombination av runor och latinska bokstäver. Inskriften ger ingen mening. Djurklou beskriver den också som »en runrad, hvars dunkla mynder jag ej tilltror mig att reda».

168. Södra Vings sn, Hökerum.

Pl. 139.

Litteratur: T 109. Uppgift av Tönne Oxehufvud 1792 till P. Tham (som illustration till nr 1400 i J. G. Liljegren, Fullständig Bautil, ATA); P. Tham, Archeologiska Anvisningar, bl. 20 (ATA); P. E. Lindskog, En korrt beskrifning om Skara stift 5 (1816), s. 342, 349; C. J. Ljungström, Åhs och Wedens härader (1865), s. 58; N. G. Djurklou, Antiquitetsintendentens berättelse 1869, s. 257 (ATA); Fornminnesinventering 1931 (ATA).

Äldre avbildningar: T. Oxehufvud, bläckskiss (i Fullständig Bautil, ATA); Djurklou, bläckteckning (i a.a.); S. Welin, träsnitt (i T 109).

Runstenen står rest i parken vid Hökerum, ett 40-tal m. SÖ om manbyggnaden.

Genom jägmästaren Tönne Oxehufvuds meddelanden till Per Tham 1792 äga vi värdefulla uppgifter om stenens tidigare placering, som sålunda kan följas tillbaka till början av århundradet. »Han har varit rest på den ännu så kallade kongs högen som jemte 2:ne smärre högar är belägen där sokne vägen ungefär 1000 alnar från Vings kyrka delar sig med en väg til anexen Härna, och den andra som går til Lands vägen åt Väby gästgifvare gård, denna väg skilnaden kallas kongs Hörnet — man vet ej af hvem han Här i från blifvit flyttad några 100 alnar, där han legat til omkring 60 år sedan då han åter Transport:s en 1000 alnar och blifvit lagd på stenbryggan uti sjön vid Hökrums Sätterie, där han ännu finnes.» Kungshörnet motsvarade alltså det nuvarande landsvägskälet 600 m. N om Södra Vings kyrka, och stenen bör här ha haft sin plats på gravhögen (Fornminnesinv., nr 16) omedelbart S om vägskälet. Oxehufvuds uppgifter bekräftas av P. E. Lindskog och C. J. Ljungström. N. G. Djurklou tillägger 1869, att stenen »restes der han låg invid sjöstranden, hvartill ställets egare Riksdagsmannen Thorell benäget lemnade 10 man, som dermed woro i 2 timmar sysselsatte».

Mörk gnejs. Höjd 2,02 m, bredd 0,73 m. Stenen är illa medfaren. Ristningen är delvis utplånad, de bevarade partierna ofta otydliga.

Inskrift:

-----×kiarpi×kuml×þusi×eftir×b-...sin×aup...
 5 10 15 20 25 30

... gærði kuml þosi eftir ... sinn, Øð- ...

»... gjorde detta minnesmärke efter ... sin ... Ød- ...»

Till läsningen: Runorna äro i många fall osäkra. Redan Oxehufvud antecknar: »Runorne äro så afnötte at man blott skönjer några märken efter dem». — Lindskog: »Runorne äro nu oläslige.» — Ljungström: »Knappt en enda runa å denna sten är läslig, huru man än vill verkställa försök dermed, endast så mycket är af slingan behållet och af runor qvar, att man med visshet ser, det den varit och är en runsten.»

Otydligheten gäller i särskilt hög grad de första fem runtecknen. 6 **k** har svag hst, bst är upptill och nedtill otydlig. På 7 **i** och 8 **a** finns upptill en fördjupning. På 14 **m** är endast huvudstavens nedre del tydlig, det övriga är osäkert. Bst till 15 **l** är nederst osäker. Svaga spår av sk efter 15 **l**. Av 16 **p** saknas undre delen av bst samt delar av hst. 18 **s** har förlorat nedre leden. Av 19 **i** återstå endast svaga spår. 20 **e** är stungen. 22 **t** har osäkra bistavar, undre delen av hst är bortflagrad. Av r. 26 ser man nu endast hst och spår av bst t.h. (**l**, **r**, **u**). Jungner anser denna runa vara »snarast **r** efter spåren att döma». Mellanleden i 27 **s** är försvunnen. Nedre delen av 30 **a** är skadad. 32 **p** är svag men förefaller säker.

Tidigare läsningar ge knappast något utöver ovanstående. Djurklou börjar sin läsning med 7 **i**; 21–22 **ft** har han ej kunnat urskilja, ej heller 27 **s**, 32 **p**. — Torin ansåg sig kunna spåra 4–5 **il**, vilket möjligen skulle kunna stödja det ena av de båda namnförslag som Jungner uppställt, *Kætill* (det andra *Gisli*). Torin läser vidare 8 **o**, 26 **u**, 32 **k**. — Inskriftens båda övriga namn, här representerade av begynnelse-runorna 25 **b** och 30–32 **aup**, har Jungner gissningsvis tolkat som *Bryniulfz*(?) och *Øðinn*(?). Det ligger nära till hands, att inskriftens sista namn med förleden Øð- tillhört runristaren.

Om innebörden av *kuml* se Vg 115 och där anförd litteratur.

Den bygdetradition, som Oxehufvud och sedermera E. Tuneld (*Geografi öfver Konungariket Sverige*, 8. uppl. 1833, s. 172) knyter till stenen och dess ristning, »Här hvilar Bolle Blå med sina söner två», och som icke finner stöd i den övriga litteraturen om stenen, torde otvivelaktigt gälla Vg 161. Förväxlingen har förmodligen sin orsak i stenarnas gemensamma lokalbestämning »Kungshögen».

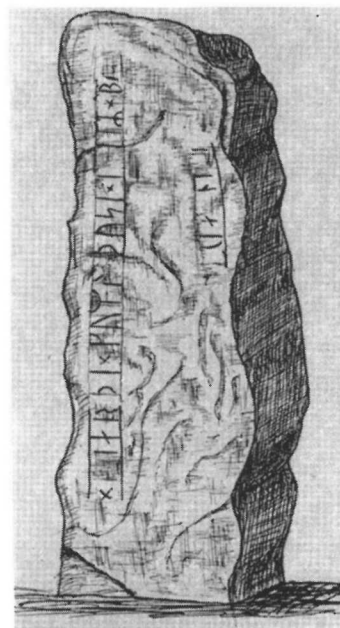

Fig. 268. Vg 168. S. Vings sn, Hökerum. Efter teckning av Djurklou.

169. Södra Vings sn, Svedjorna.

Pl. 139, 140.

Litteratur: L 1400, T 108. P. E. Lindskog, En kortt beskrifning om Skara stift 5 (1816), s. 349; C. J. Ljungström, Åhs och Wedens härader (1865), s. 57 f.; N. G. Djurklou, Antiquitetsintendentens berättelse 1869, s. 256 (ATA); N. Beckman i VFT 4: 1 (1920), s. 61; Handlingar 1925, 1936 (restaureringsrapport) i ATA; Fornminnesinventering 1931 (ATA).

Äldre avbildningar: Bläckteckning (i Diverse Antiqvariska Anteckningar af P. Tham, tillh. kapt. E. Malmberg, Ulriksdal); Ljungström a. a.; Djurklou, bläckteckning (i a. a.); S. Welin, tuschteckning (VFA), träsnitt (i T 108).

Runstenen står sedan omkring 1925 rest på sin ursprungliga plats på en mindre gravhög c:a 80 m. S om torpet Svedjorna, beläget 1200 m. NÖ om Hökerums manbyggnad.

Enligt P. E. Lindskog (1816) skulle runstenen vara »funnen vid Hökerum den 8 December 1812». J. G. Liljegrens bestämning: »Hökerum, f.d. på kungshögen; inskriften utplånad» gäller icke denna sten utan i